

ВТОРО СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
„ПРОФЕСОР НИКОЛА МАРИНОВ“

Бул. „Трайко Китанчев“ № 39 - град Търговище
Директор – 6-48-93; Зам. директори –6-49-60; Канцелария-6-48-94
e-mail: sou_2@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

Галя Панайотова

Директор на II СУ „Проф. Н. Маринов“

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ
II СУ „ПРОФЕСОР НИКОЛА МАРИНОВ“
ПЕРИОД 2016 / 2020 ГОДИНА

Стратегията за развитие на Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ град Търговище е приета на заседание на педагогическия съвет с Протокол № 16 / 10.09.2016 г. и е утвърдена със Заповед №1896 / 13.09..2016 г.

I. УВОД

Стратегията определя актуалните цели за четиригодишен период от развитието на детското заведение, начините за реализирането ѝ, както и очакваните резултати. Тя се основава на принципите и насоките от ЗПУО, ДОС, приоритети на МОН и на РУО на МОН, на Общинската стратегия за развитието на образованието и на спецификата на образователната институция.

Стратегията е система от педагогически идеи и поредица от действия, които водят до нови състояния в зависимост от актуалните и бъдещите потребности на Образователната институция. Тя се опира на миналия положителен опит, начертава бъдещи действия по посока на очаквания резултат, търси вътрешни ресурси и потенциални възможности. Определя условията и характера на дейностите, очертава вероятните трудности, установява принципите на ръководство.

Стратегията подлежи на ежегодна актуализация, а с решение на ПС ще се актуализират и приложенията. Приложенията към настоящата Стратегия, представляват процедури описващи процеси и отговорности, Педагогическият съвет /ПС/ приема стратегията за развитието на образователната институция и План за нейното изпълнение. Стратегията подлежи на ежегодна актуализация.

Основание за разработване на стратегията е продиктувано от новата динамика на социално-икономическите процеси и обществените очаквания за по-високо качество на образователната и възпитателна дейност.

Стратегията е съобразена с Националните стратегии и програми за развитие на образованието и обучението, Закона за предучилищното и училищно образование, Стратегия за развитие на системата на средното образование в Община Търговище.

II. НОРМАТИВНА ОСИГУРЕНОСТ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА РАЗВИТИЕ:

- Закон за предучилищно и училищно образование и прилежащите ДОС
- Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж "Европа 2020";
- Национална програма за развитие «България 2020»;
- Европейска квалификационна рамка за учене през целия живот;
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014 – 2020 година;
- Планове за изпълнение на Националната стратегия за учене през целия живот;
- Годишен доклад за изпълнение на националната стратегия за учене през целия живот;
- Национална стратегия за развитие на педагогическите кадри;
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността;
- Стратегия за ефективно прилагане на информационни и комуникационни технологии в образованието и науката на Република България (2014-2020 г.);
- Стратегия за образователна интеграция на обучаеми и ученици от етническите малцинства (2015 – 2020);
- Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020);
- Национална стратегия за детето 2008 – 2018 г.;
- Национална стратегия за младежта (2010 – 2020 г.);
- Стратегия за интеграция на ромите в Република България (2012 – 2020 г.);
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното

включване до 2020 г.;

- Закон за младежта;
- Закона за закрила на детето;

Други национални и международни нормативни документи, свързани с развитието на образованието. В унисон с посочените документи в центъра на образователния процес се поставя детето с неговите заложби, интереси и потребности

III. АНАЛИЗ:

През последните години се положиха значителни усилия от държавата и Общината за разширяване обхвата на обучаемите в образователните институции в региона. Изграждането на хармонична и разнообразна образователна среда за осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование е основен приоритет. Утвърждаването на задължителната предучилищна подготовка, две години преди постъпването на обучаемите в училище, има силен образователен ефект, който носи дълготрайни ползи с оглед на социализацията и постиженията на всяко дете през целия период на обучение. Осъществен е интензивен процес на интегрирано обучение на обучаемите със специални образователни потребности (СОП).

Обществените очаквания за качествено образование обикновено се свързват с разбирането за устойчива образователна система, която осигурява знанията, необходими за пълноценното интегриране на учащия, бъдещият млад човек в обществото. Интелигентният и приобщаващ растеж зависи от действията, предприемани в рамките на системата за **учене през целия живот**, насочени към развиване на ключови компетентности и постигане на определено качество на резултатите от обучението в съответствие с потребностите на детето. Това разбиране предопределя една по-съвременна концепция за съдържанието на предучилищното образование. Има нови за подобряване на качеството на образование чрез модернизирани на учебното съдържание и извеждане на съвременните ключови компетентности:

- *компетентности в областта на българския език;
- *умения за общуване ;
- *умения за учене;
- *социални и граждански компетентности;
- *културна осъзнатост и умения за изразяване чрез творчество;
- *умения за здравословен начин на живот

В Област Търговище има 77 образователни институции, от които на държавно финансиране – 9, на общинско – 68.

Функционирането на образователните институции е в пряка зависимост от демографското развитие на населените места в областта. Структурите на училищното и предучилищното образование са добре развити по цялата територия на областта. Осигуреността с преподаватели в образователните институции е добра.

Наблюдаваната демографска тенденция за застаряване на населението оказва влияние и върху състоянието на педагогическите кадри. Разпределението на педагогическия персонал по възраст потвърждава очертаната през 2005 г. трайна тенденция за намаляване на младите педагогически кадри в сферата на училищното и предучилищното образование. Най-голям е броят на персонала във възрастова група от 50 г. до 55 г., следван от групата от 45 г. до 50 г., което пряко кореспондира и с професионалния опит и продължителността на трудовия стаж на заетите в системата.

Състоянието на материално-техническата база на значителна част от образователните институции в областта е задоволително, но следва да се има предвид, че тя е изградена съобразно обществените и образователни потребности при други икономически и социални условия. Продължителната експлоатация, занижените през последните години средства за ремонт, поддръжка, обогатяване и развитие, както и новите, нормативно дефинирани стандарти за високо качество на образованието чрез ДООС, определят необходимостта от качествен скок за промяна на състоянието на материално-техническата база и нов

управленски подход при решаването на проблемите, свързани с нейното съвременно развитие. На територията на областта спешните ремонти, касаещи условията за безопасно обучение и труд на обучаемите и кадрите на образованието за осъществяване на ефективен учебен процес са извършвани веднага. МТБ се поддържа и обновява според финансовите възможности на общините и бюджетите на отделните учебни заведения. Ръководствата на общините и учебните заведения съзнават своята отговорност за опазване и доразвиване на материално-техническата база, като в последните години насочват вниманието си към търсене и разработване на проекти за участие по програми с цел обновяване на същата.

Специфичните за региона образователни проблеми са следствие от необходимостта да се преосмислят акцентите на необходимите образователни промени в страната и региона, а именно:

- На образователните институции все още не се гледа като на средище, предлагащо образователни услуги на обучаемите, млади хора и обществото;
- В мотивационната сфера на субектите и обектите на образованието все още не са установени връзките с въвежданите държавни стандарти, както по отношение на формиранията у обучаемите, така и по отношение на изискванията към професионалното поведение на учителя.

Във Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ Търговище се приемат обучаеми на възраст 7–19 години, по подадено заявление (съгласно ЗПУО), като класовете (групите) се оформят по възрастов принцип и правилата за прием в Общината. Не се допуска подбор по пол, етническа, религиозна и социална принадлежност или по друг диференциращ признак. Зачитат се Конвенцията за правата на детето, Законът за закрила на детето и Конституцията на Република България.

SWOT АНАЛИЗ /ситуационен анализ/

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
1. Ученици	
<ul style="list-style-type: none"> • Създадени условия за „равен старт“ на всички обучаеми • Тенденция за 100% обхват и задържане на подлежащите на задължително обучение ученици • 100 % осъществяване на държавния план-прием – устойчива тенденция • Устойчив брой ученици през годините • 100% успешно представяне на ДЗИ – устойчива тенденция • Възможности за образование в различни форми • Успешна реализация във ВУЗ и на пазара на труда • Създадена сигурна и безопасна среда за обучение, възпитание и социализиране на деца с обучителни затруднения и 	<ul style="list-style-type: none"> • Нарастваща апатия и неустойчива мотивация за високи образователни постижения • Нарастващ брой на обучаеми с неадаптирано и социално неприемливо поведение, отхвърлящи традиционни педагогически въздействия • Недостатъчност в прилагането на превантивна и рехабилитационна педагогика; невладеене на компенсаторни педагогически механизми • Недостатъчно противодействие на установената хиподинамика на обучаемите • Наличие на прояви на недисциплинираност и неуважение към учителя и съучениците

СОП	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване броя на проявите на грубиянство, насилие и агресия в Образователната институция
2. Кадрови ресурси и управление	
<ul style="list-style-type: none"> • Изградена културна управленска среда и адекватна комуникационна политика • Използване на разнообразни начини и средства за публичност и популяризиране на предлаганото образование и съдържанието му • Утвърдена екипност на различни равнища • Осигуреност с квалифициран и амбициозен ръководен екип за осъществяване на оптимален мениджмънт • Създаден механизъм за мониторинг и контрол върху качеството на образование • Създадени и апробирани модели на управленски механизъм за обмен на педагогически опит, свързан със спецификата на Образователната институция • Осигурени равни възможности за развитие, условия на труд и справедливо заплащане на педагогическите специалисти • Сътрудничество и координация на дейностите със социалните партньори • Коректно и редовно обезпечаване на средствата за заплати и възнаграждения, осигурителни вноски, ученически стипендии и др. 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчно мотивирани млади педагогически кадри • Висока средна възраст на персонала • Феминизация на учителската професия • Липса на психолози в Образователната институция • Наличие само на 1 педагогически съветник
3. Професионално развитие на педагогическите специалисти	
<ul style="list-style-type: none"> • Кадрова обезпеченост на Образователната институция с висококвалифицирани педагогическите специалисти • Оптимални условия за професионално развитие на педагогическите специалисти • Присъдени ПКС на голяма част от педагогическите специалисти • Разработена система за външно- и вътрешноинституционална квалификация на педагогическите кадри - въвеждаща, поддържаща и надграждаща • Много добра координация между главните учители, председателите на екипите за ключови компетентности и ръководството на Образователната институция 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатъчна квалификация на педагогическите специалисти по отношение интегрирането на обучаеми със специални образователни потребности и корекция на рискови обучаеми • Недостатъчна мотивация у част от педагогическите специалисти да прилагат новостите в образованието • Недостатъчна квалификация на част от педагогическите специалисти за разработване на проекти и програми

- Методическа и организационна подкрепа на млади и новоназначени педагогически специалисти
- Перманентно участие в квалификационни дейности по плана на РУО
-

4. Обучение, възпитание и социализация на обучаемите

• Утвърждаване на личностно ориентиран и позитивен подход на обучение и възпитание • Наличие на възможности за допълнителни дейности по интереси – допълнителни педагогически услуги • Приобщаване на обучаемите към националните ценности и традиции • Тенденция за повишаване средния годишен успех и резултатите от НВО и ДЗИ • Спазване на Етичния кодекс на училищната общност • Дейности, свързани с осигуряване на подкрепяща среда за обучението на деца и ученици със СОП • Дейности за обучението на деца и ученици, чийто майчин език е различен от българския • Информирание и консултиране на учениците за кариерно развитие • Създадена система за извънкласни дейности • Подкрепа за ученици с изявени дарби • Тенденция за постижения и успешни класации в международни, национални, регионални и общински конкурси, олимпиади, състезания • Разработени и реализирани международни проекти, участие в национални проекти и програми • Създадена система за специфични училищни традиции, символи и ритуали • Осъществена приемственост между училището и образователните институции в региона • Функциониращ училищен парламент • Дейности, свързани с ученическия отдих и спорт	• Образователно-възпитателен процес на две смени • Недостатъчно познаване от част от педагогическите специалисти на възможностите на ИКТ и механизмите на приложението им в процеса на обучение • Занижен мениджмънт на класа от страна на някои класни ръководители • Пренебрегване потребността на ученика от индивидуален и диференциран подход, съобразен с психофизиологичните му особености • Недостатъчно познаване на причините и факторите за агресивно, асоциално и антисоциално поведение и начините за реагиране при всяка специфична ситуация

5. Работа с родителите и други заинтересовани страни /външни фактори/

- Включване на родителите в прекия образователно-възпитателен процес
- Приобщаване на значителна част от родителите за постигане на образователните цели, за положително въздействие върху обучаемите и за утвърждаване авторитета на училището
- Осъществяване на тематични и интерактивни родителски срещи
- Оптимално сътрудничество с Община Търговище, Обществения съвет, Настоятелството и други заинтересовани страни при изпълнение на съвместни инициативи и проекти в рамките на повишената училищна автономност
- Реализирани иновативни педагогически модели за взаимодействие в училищната общност
- Много добро партньорство с културни институции, НПО, фондации, издателства и др. в регионален и национален мащаб
- Инициране и органиране на дарителски кампании, благотворителни концерти, изложби и др. от училищната общност
- Модерна, динамична и комуникативна интернет страница на Образователната институция
- Много добра рекламна политика и взаимодействие с медиите
- Ниска степен на координация между част от класните ръководители, учителите и родителите
- Недостатъчна квалификация на младите и новоназначените учители за работа с родителите и другите заинтересовани страни
- Епизодични съвместни дейности за превенция проявите на насилие, агресия, тормоз в Образователната институция и извън него

6. Физическа среда, информационно и библиотечно осигуряване

- Добра материална база – просторна сграда и обширен зелен двор, ергономична и естетизирана среда
- Изградена система за пожароизвестяване
- Изградена система за външно и вътрешно видео наблюдение, гарантираща опазване живота и здравето на участниците в учебния процес
- Осигурено медицинско обслужване
- Устойчиво подобряване на учебно-техническата материална база – кабинети, ИКТ, зали за занимания по интереси в групи за целодневна организация на деня , библиотека
- 1. Недостатъчна материална база с оглед на текущите потребности - брой паралелки, групи за целодневна организация на деня, клубове, спортни секции
- 2. Липса на кабинети и хранилища по някои учебни предмети
- 3. Недостатъчна спортна база
- 4. Липса на представителна концертна зала и зала за изложби

- Създаден Кибер център със 7 зали и зона за социални контакти, персонални таблети за обучаемите
- Осигурен кабинет за работа на ресурсните учители
- Наличие на съвременна мултимедийна апаратура и информационни програмни продукти
- Осигуреност на всички учители с лаптопи и достъп до нови софтуерни продукти и образователни сайтове
- Осигурена размножителна техника, консумативи, работни помощни материали
- Осигуреност със задължителна училищна документация
- Изграден информационен кълб с учебните планове и др. училищни документи
- Функциониране на библиотека с богат библиотечен фонд
- Оборудвана актова зала за разнообразни публични изяви
- Създадени естетически пространства във фойетата и коридорите за експониране на художествени произведения на обучаеми и учители
- Тенденция за обновяване на коридорите с годишни проекти на зрелостниците от профил „Изкуства – изобразително изкуство“
- Оборудвана танцова зала за дейностите по хореография и музика
- Оборудван училищен стол и павилион за закуски

7. Финансиране на институцията

• Финансиране - чрез системата на делегираните бюджети, от Община Търговище • Наличие на финансови условия за материално стимулиране на учителите • Наличие на възможности за вътрешно финансиране на текуща педагогическа квалификация чрез системата на делегиран бюджет • Средства от спонсори и дарения, от отдаване под наем • Благотворителни изложби, концерти и базари на учениците и педагозите • Политики и процедури за опазване на собствеността и активите на	• Недостатъчни средства от дарения и спонсорство

<p>Образователната институция</p> <ul style="list-style-type: none"> • Контрол за икономично, ефективно и ефикасно разходване на ресурсите 	
---	--

<p>ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ</p>	<p>ЗАПЛАХИ ОТ ВЪТРЕШНАТА И ВЪНШНАТА СРЕДА</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Използване на маркетинг микса и рекламата за силно и ясно позициониране на Образователната институция в образователната парадигма - в общински, областен, национален мащаб • Промени в образователния пазар, които биха поставили Образователната институция в благоприятна позиция спрямо други конкурентни училища • Конкурентоспособност на образователната институция - повишаване качеството на образователната услуга чрез възможностите за избор, качеството на преподаване, квалификацията на педагозите, уменията за привличане на нови обучаеми и задържане на обучаемите в училище и др. • Оптимална връзка между управленските функции: планиране – организиране – координиране – мотивиране – контрол - отчитане • Акцент върху съвременните интерактивни методи на обучение, осигуряващи активна позиция на обучаемия и поставянето му в центъра на образователно-възпитателния процес • Създаване на интердисциплинарни комисии при изготвянето и прилагането на специфичните училищни политики • Подобряване комуникацията в екипа и всички участници в образователно-възпитателния процес чрез активизиране на неформалното общуване • Засилване на усещането у обучаемите за принадлежност към Образователната институция и повишаване на мотивацията им за активно участие в процеса • Екипност в работата на педагогическата колегия за издигане авторитета на Образователната 	<ul style="list-style-type: none"> • Намален обществен престиж на учителя • Продължаваща девалвация на моралните ценности в обществото • Нереални очаквания на родители спрямо учители • Увеличаване броя на обучаемите в риск • Миграция в големи размери поради влошаване на икономическите условия, обедняване на населението • Наличие на нелоялна конкуренция • Трудности при кадровото обезпечаване • Нарастване на броя обучаеми, живеещи в нездрава семейна среда

<p>институция</p> <ul style="list-style-type: none"> • Благоприятни възможности за партньорство с научно-изследователски организации, ВУЗ, фондации, НПО и др. • Благоприятно териториално разположение на Образователната институция • Поддържане на устойчиво конкурентно предимство в краткосрочен и дългосрочен план • Използване на уязвимите страни на образователните институции конкуренти 	
--	--

Възпитателно-образователен процес

- Наличие на Програмна система и учебни помагала.
- Изпълнение на държавния образователен стандарт.
- Прилагане на педагогически подходи, осигуряващи комфорта на обучаемите и стимулиращи мисловните процеси.
- Всяко дете, постъпило в образователната институция има право да получи качествено образование, което отговаря на нуждите и способностите му.
- Образователната и възпитателната дейност е ориентирана към многообразните личностни потребности на обучаемите.
- Обучението, подготовката и възпитанието на обучаемите се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на образователната политика на образователната институция и общо културно-езиково пространство.
- Образователната институция, като част от системата на образованието, ползва автономия да провежда собствена политика, отговаряща на държавните образователни стандарти.

Вътрешен потенциал:

- Овладяване принципите и методите на позитивното възпитание чрез самоподготовка, вътрешна и външна квалификация.
- Повишаване на квалификацията (посещаване на курсове, тренинги, обучение или самообучение).
- Мотивиране и стимулиране и на родителите към спомоществователство.
- Кандидатстване за включване в различни проекти и програми.
- Развиване на собствени дейности – възможности за допълнителни приходи към бюджета.
- Кандидатстване по различни проекти и програми за финансиране.
- Създаване на нов тип отношения на сътрудничество със семейството чрез нетрадиционни форми.
- Създаване на система за външна изява на обучаеми и учители.
- Популяризиране на изявите на обучаеми и ученици чрез изградената система за комуникация на образователната институция.
- Създаване система за обмен на информация със семейството и образователната институция.

Материално-техническа база

- Класни стаи - 17
- Кабинети ИКТ - 3
- Музикално студио – 1
- Кабинет по биология, кабинет по физика, кабинет по химия
- Кабинет по изобразително изкуство
- Кабинети по музика - 5
- Стаи за групи за целодневна организация на деня - 8
- Кабинет за методическа работа
- Кибер център: 7 мултифункционални зали и публична зона
- Актова зала
- Физкултурни салони - 2
- Библиотека
- Медицински кабинет
- Клуб „Кариера“
- Кабинет за БДП
- Кабинет за обучение на ученици със СОП
- Кабинет на педагогическия съветник
- Учителска стая
- Дирекция
- Санитарни помещения
- Зелени площи с декоративни храсти
- 4 игрища и спортна площадка
- Репетиционна зала
- Вход с рампа за хора с физически увреждания
- 7 коридора, 7 фойета
- Кабинети за директора, за заместник-директорите, за главния счетоводител и финансовия контролор, за административно-техническите сътрудници
- Архив
- Складови помещения
- Техника за видео наблюдение
- Обособено пространство за охраната
- Обособени пространства за обслужващия персонал
- Училищен стол
- Павилион за закуски
- Система за пожароизвестяване

Идентификация на проблемите

Общи проблеми:

- Несистемна работа по обхващане, задържане и интегриране на обучаемите в образователните институции
- Недостатъчна мотивация на обучаемите за постигане на високи резултати в образователно-възпитателния процес
- Обемно учебно съдържание, практически недостатъчно ориентирано към изграждане на житейски умения на обучаемите
- Продължаваща девалвация на нравствените ценности в съвременното общество
- Ниско равнище на функционалната грамотност на обучаемите
- Увеличаване проявите на агресивни нагласи в образователна среда
- Недостатъчна ефективност на мерките за привличане, задържане и професионално развитие на педагогически кадри на възраст до 35 години

- Затруднена идентификация на нестандартните обучаеми и липса на адекватна корекционна дейност
- Недостатъчна ангажираност на родителите с проблемите в образованието
- Пропуски в синхронизацията на нормативната уредба

Специфични проблеми:

- Недостатъчна материална база и провеждане на образователно-възпитателния процес на две смени
  - Недостатъчно познаване на причините за агресивно поведение на обучаемите и начините за реагиране при всяка специфична ситуация
- Недостатъчна квалификация на младите и новоназначените педагогически специалисти за работа с родителите и другите заинтересовани страни
- Липса на психолог в Образователната институция и наличие само на един педагогически съветник
  - Миграция в големи размери на живеещите в областта поради влошаване на икономическите условия, висока безработица, обедняване на населението
  - Увеличаване броя на обучаемите в риск

IV. ПРОГРАМНА СИСТЕМА. ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ. МИСИЯ. ЦЕННОСТ. ГЛОБАЛНА ЦЕЛ

1. Програмна система - Приложение 8

Програмната система на Образователната институция е разработена на база ЗПУО и изисквания по ЗПУО с приложими ДОС.

Програмната система на Образователната институция е цялостна концепция за развитието на обучаемите с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на стратегическата цел на образователната институция: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално и творческо развитие на учениците.

Програмната система ще подпомогне учителя за осигуряване условия за пълноценно развитие на учениците:

- Обучаемият да е спокоен, щастлив, уверен и успешно да навлиза в света.
- Учителят уверено и с удовлетворение да постига по-добри резултати с ежедневната си работа с обучаемите и родителите.
- Родителят да „израства“ заедно с детето си, като го подкрепя в развитието му и подпомага разгръщането на неговия потенциал.
- Родителят и учителят да имат определени отговорности относно ученика, които реализират в сътрудничество.

Подходи и форми на педагогическо взаимодействие:

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на ученика, в който основни участници са учителят и ученика. При провеждането на педагогическото взаимодействие учителите използват разнообразни дейности за постигането на компетентностите по ДОС. Образователната институция осигурява обучение и възпитание на учениците в съответствие с държавните образователни стандарти за съответните етапи на обучение.

- **Подходи** – личностен и индивидуален; ситуационен и интегрален; конструктивен; използване на „Е” – обучение и технологии; кооперативно учене; интеркултурно образование; креативност и успеваемост.

Педагогическото взаимодействие в Образователната институция се организира в основна форма и в допълнителни форми.

- **Форми** – основна и допълнителна.

Основна форма на педагогическо взаимодействие е изготвена според План – разпределение по съответна дисциплина и изисквания на ДОС за образователни компетентности. Педагогическите взаимодействия се организират само в учебното време и осигуряват постигането на компетентностите по ДОС. Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение.

Допълнителните форми са самостоятелни дейности по избор на обучаемите – в зависимост от условията и дейности, организирани от педагозите в образователната институция и външните звена работещи за развитие на умения с неформални и формални техники на преподаване

В допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности или се осигурява придобиване на други компетентности в съответствие с интересите на обучаемите и се допринася за цялостното развитие на обучаемите.

Допълнителните форми на педагогическо взаимодействие се организират от учител извън времето за провеждане на педагогическите работни сесии.

Допълнителните форми се организират както в учебното време така и в неучебното време .

Допълнителните форми се организират по преценка на учителя , цялостната организация на деня и с интересите и потребностите на обучаемите.

Тематично разпределение

Тематичното разпределение заложено в **План Тематични разпределения** осигурява ритмичното и балансираното разпределяне на съдържанието по образователните направления и включва темите за постигане на отделни компетентности като очаквани резултати.

Тематично разпределение се разработва, като се отчитат интересите на обучаемите и спецификата на образователната среда в образователната среда.

Механизъм за взаимодействие между участниците в образователния процес

Съгласно ЗПУО, участници в образователния процес са обучаемите, учителите, директор на образователната институция и родителите.

В Стратегията и Правилника за дейността на Образователната институция, са разписани мерките за създаване на условия и предпоставки за отговорно участие на семейството в живота на образователната институция.

Във всяка обучителните групи (класове) е разписан **Механизъм за взаимодействие** с родителите, с конкретна тема, разработена по месеци.

Разпределение на формите за педагогическо взаимодействие са описани в документ **Педагогическо взаимодействие. Програма за целодневна организация към Приложение 1**, с разработени учебни планове по групи/класове описани в **Учебни планове** с приложени към тях **Анализ на входящата и изходяща диагностика на обучаеми**.

Изготвя се инструментариум за оценка приложен в **Наръчник за самооценка**.

За набавяне на доказателствен материал по системата и актуална информация и обратна връзка със заинтересовани страни се изготвят въпросници по групи заинтересовани страни: **Въпросник „Учители (Синдикат)“**, **Въпросник „Настоятелство (Родителски активи)“**, **Въпросник „Обучаеми/ученици“**, **Въпросник „Обществен съвет“** От представители на одитиращи организации като доказателствен материал се прилагат протоколи от проведени проверки и одити.

1. Визия на Образователната институция

Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ се утвърждава като конкурентоспособна образователна институция, с непрекъснато обновяваща се материална база, със съвременни технологии и интерактивни методи на преподаване, което ангажира, подпомага и стимулира обучаемите да получат образование, съответстващо на потребностите на съвременния живот. В него постоянно се усъвършенстват професионалните умения на педагогическите специалисти. Обособена е училищна общност – ученици, учители, родители, заинтересовани страни.

Второ СУ „Проф. Никола Маринов“ е институция, в която се обучават, възпитават и социализират ученици от I до XII клас. В него е създадена позитивна образователна и възпитателна среда, подкрепяща и насърчаваща личностното развитие на всеки ученик, подготвяща го за успешна социална реализация във времето на разширяваща се глобализация и засилваща се конкуренция. От създаването си образователната институция доказва, че обучава и възпитава качествено и модерно. То е център за родители, търсещи и намиращи подкрепа, съгласие, сътрудничество, педагогическа информация. Условието в него предоставят възможности за:

- осигуряване на качествено образование
- използване на модерни педагогически модели и компютърни технологии
- формиране на личности с висока интелектуална подготовка
- възпитаване на будни, отговорни и активни граждани
- съчетаване на националните традиции с европейските ценности
- откриване и развиване на таланти.

Визията на Образователната институция да отразява непрекъснатост на промяната, вземайки под внимание мнението на участниците в образователния процес, в две групи въпроси.

Първа – очертаващи смисъла на процеса:

- Как работим със заобикалящата ни общност?
- Какво изпитваме един спрямо друг в хода на общата работа?
- Как ще направим образователната институция желано място за всекиго?
- Как ще измерваме прогреса (успехите)?

Втора – показващи развитието на самия процес:

- Каква философия споделя образователната институция?
- Какъв ще бъде приносът на всеки?
- Каква репутация да има образователната институция?

В този смисъл настоящата стратегия е ориентирана към следната **визия**:

Образователната институция да бъде:

- **Място**, където обучаемия се чувства щастлив, защитен, разбран и подкрепян.
- **Предпочитана среда** обучаемите, където се гарантира тяхното умствено, емоционално, социално, личностно и здравно-физическо развитие.
- **Център** за родители, търсещи и намиращи подкрепа, съгласие, сътрудничество, педагогическа информация.
- **Средище** на хора, които обичат обучаемите и професиите си, поддържат квалификацията си на съвременен равнище, стремят се към висока професионална реализация и са удовлетворени от работата си

Мисия на Второ средно училище „Проф. Никола Маринов“:

- ✓ Осъществяване на държавната образователна политика за осигуряване правото на училищно образование
  - ✓ Постигане на положителни промени в учебно-възпитателния процес чрез прилагане на иновативни педагогически практики и ИКТ
  - ✓ Осигуряване на равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки обучаем
  - ✓ Придобиване на компетентности, необходими за успешна личностна и професионална реализация и активен граждански живот в съвременните общности
  - ✓ Постигане равнище на функционална грамотност на обучаемите, осигуряващо възможност за личностно и обществено развитие
  - ✓ Съхраняване и утвърждаване на българската национална идентичност
- Да подкрепя и вярва в потенциалните възможности на всяко дете;
  - Да създава благоприятна позитивна и разнообразна среда за неговото развитие;
  - Да мотивира учителите да реализират в най-висока степен уменията си;
  - Да стимулира и убеждава родителите и обществеността, че образователната институция е значима и необходима среда за пълноценното развитие на детето
  - Да положим основите у обучаемите за учене през целия живот, чрез предоставяне на образователен продукт, отговарящ на европейските критерии и изисквания за качествено образование
  - Да осигури равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на предучилищното образование на обучаемите като предпоставка за равнопоставена и пълноценна личностна реализация.
  - Да осигурява качествено образование даващо възможност на обучаемите да се развиват като отговорни, грижовни и активни членове на обществото. То запазва и развива таланта на всяко дете, така че да живее пълноценно, да придобива с радост нови знания и умения и да израства като самостоятелна, мислеща и социално отговорна личност.

V. ЦЕННОСТ НА СТРАТЕГИЯТА

- Ориентирана към интереса и към мотивацията на детето, към възрастовите и социалните промени в живота му, както и към способността му да прилага усвоените компетентности на практика;
- Осигурява равен достъп до качествено образование и приобщаване на всеки обучаем;
- Осигурява равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на образователни политики;
- Осигурява запазване и развитие на българската образователна традиция;
- Осигурява хуманизъм и толерантност между участниците в образователния процес;

- Осигурява съхраняване на културното многообразие и приобщаване чрез българския език;
- Осигурява иновативност и ефективност в педагогическите практики и в организацията на образователния процес въз основа на научна обосновааност и прогнозиране на резултатите от иновациите;
- Осигурява прозрачност на управлението и предвидимост на резултатите.
- Осигурява автономия за провеждане на образователни политики, самоуправление и децентрализация

VI. ГЛОБАЛНА ЦЕЛ

Повишаване качеството и ефективността на образователно-възпитателния процес чрез развитие на творческите заложби, интереси и потребности на всеки обучаем за постигане на цялостен обхват, задържане и интегриране на учениците в училище.

VII. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Опазване живота и здравето на участниците в образователно-възпитателния процес и в други дейности, организирани от Образователната институция
2. Обучение и възпитание на учениците в съответствие с държавните образователни стандарти за изграждане на ключовите компетентности, необходими за личностното развитие на индивида, за активна гражданска позиция и за реализация на пазара на труда
3. Издигане ролята на педагогическите специалисти за развитието и прилагането на държавната политика за повишаване качеството на образованието, за гарантиране на достъпа до образование, за създаването на необходимите условия за подкрепа и личностно развитие на всеки обучаем
4. Осъществяване на промяна в педагогическия модел на преподаване:
  - по отношение на препоръчителното разпределение на часовете
  - при съотношението при формиране на срочна и годишна оценка
  - в учебните програми
5. Повишаване на емоционалната интелигентност и социалните умения на обучаемите - гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
6. Изграждане на позитивен организационен климат - създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование, възпитание и социализация
7. Изграждане на атмосфера на ненасилие, превенция и преодоляване на проблемно поведение на обучаемите
8. Повишаване привлекателността на учителската професия и социалния статус на педагогическия специалист
9. Мотивиране на младите учители за привличане и оставане в Образователната институция, за професионално усъвършенстване и кариерно развитие
10. Повишаване равнището на професионална компетентност на педагогическите специалисти според изискванията на новата нормативна уредба
11. Осъществяване на партньорство с Обществения съвет, Настоятелството и всички заинтересовани страни
12. Създаване, обогатяване, поддържане на физическата среда, на информационното и библиотечното осигуряване на Образователната институция и на условията за ефективно протичане на образователния процес

VIII. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ (краткосрочни в годишния план за дейността на образователната институция)

1. Повишаване качеството на образование

- 1.1. Непрекъснат стремеж към развитие на професионално-личностните качества и на професионалните умения на учителите, съобразно изискванията на съвременния живот и повишаване на авторитета на учителя;
- 1.3. Промяна в общуването между заинтересовани страни – взаимодействие, взаимопомощ;
- 1.4. Създаване на институционална култура, изграждаща лидери;

2. Повишаване качеството на педагогическото взаимодействие

- 2.1. Повишаване качеството на образование чрез промяна процеса на обучение, насърчаващ развиване и придобиване на ключовите компетентности в учителите
- 2.2. Възпитаване на обучаемите в самоконтрол и организация на времето.
- 2.3. Осигуряване на позитивна образователна среда;
- 2.4. Осигуряване на безопасна среда.

3. Осигуряване на разнообразни допълнителни дейности извън ДОС за стимулиране на образователна активност

- 3.1. Повишаване инициативността и разнообразяване формите на работа в дейността на Образователната институция;

4. Превръщане на Образователната институция в център на общността

- 4.1. Развиване на сетивност към заобикалящата среда;
- 4.2. Повишаване качеството на работа с партньорите от общността;

5. Интелектуално, емоционално, социално, духовно-нравствено и физическо развитие и подкрепа на всяко дете и в съответствие с възрастта, потребностите, способностите и интересите му;

6. Формиране на устойчиви нагласи и мотивация за учене през целия живот;

7. Формиране на толерантност и уважение към етническата, националната, културната, езиковата и религиозната идентичност на всеки гражданин;

8. Формиране на толерантност и уважение към правата на обучаемите и хората с увреждания

IX. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА:

Ориентираност към личността	Основна задача - успехът на отделната личност.
Равен достъп	Всеки обучаем, постъпил в образователната институция, има право да получи качествено образование, което отговаря на нуждите и способностите му.

Сътрудничество	Успешната образователна и възпитателна политика се основава на широка кохезия с родителите и партньорство с други образователни и възпитателни институции за подпомагане на дейността на образователната институция и подобряване на материалната база.
Екипност	Етичност, колегиалност, екипен принцип в работата на учителите и спазване на етичния кодекс на учителя. Компетентност и професионализъм, като най-сигурен начин за отстояване авторитета на учителската професия;
Отговорност	Всички членове на педагогическата колегия и помощно-обслужващия персонал, ангажирани в образователната, възпитателната и обслужващата дейност, осъществявана в образователната институция, носят отговорност за постигане на трайни ефекти с дългосрочно въздействие.
Гъвкавост	Образователната и възпитателната дейност е ориентирана към многообразните личностни потребности и предоставя възможности за свободен избор на обучаемите.
Единство в многообразието	Обучението, подготовка и възпитанието на обучаемите се осъществяват в рамките на единна културно-образователна среда, която създава гаранции за защита и развитие на отделните култури и традиции в рамките на образователната политика на образователната институция и общо културно-езиково пространство.
Новаторство	Административното ръководство и педагогическият колектив демонстрират воля и възможности за възприемане на иновационни подходи с цел постигане на по-добри резултати. Съчетаване на утвърдените традиции с отвореност към нови идеи.
Автономност	Образователната институция като част от системата на образованието ползва автономия да провежда собствена политика, отговаряща на държавните образователни стандарти.
Отчетност	Всички участници в образователната и възпитателната дейност отговарят и се отчитат за своите действия с цел осигуряване на ефикасност, ефективност и резултатност на политиките.
Ефективност	Динамично управление, реализация и обвързване на ресурсите с конкретни резултати, оценка на миналия опит и бъдещото въздействие.
Релевантност	Целите трябва да стимулират образователната институция да изпълнява своята мисия.
Реалистичност на подхода	Целите трябва да бъдат реалистични, като се отчитат външните и вътрешните фактори.
Мотивираност	Целите трябва да стимулират дейностите в рамките на съответната област на политиката.
Прозрачност/разбираемост	Целите трябва да бъдат определени просто и ясно.

Хармонизираност	Целите в областта на политиката и звената вътре в образователната институция, трябва да бъдат в тясна взаимна връзка.
Ангажираност/задължителност	Целите трябва да предопределят задълженията
Принципи на сътрудничество	Принципът на партньорство, принципът на пълняемост, принципът на концентрация
Законосъобразност	Всички цели, приоритети, мерки и конкретни действия съответстват на Конституцията на Република България и другите нормативни актове.

Х. ДЕЙНОСТИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ:

1. **Изграждане план и дейности по процедура за управление на процесите – Приложение**
2. **Изграждане план и дейности за управление на ресурси (финансови и СФУК), материални и човешки)- Приложение.**
3. **Изграждане план и дейности план за управление на риска Оценка на рискови фактори и др. Приложение.**
4. **Изграждане план и дейности за план за управление на кризите - Приложение**
5. **Изграждане план и дейности за план за управление на промяната - Приложение.**
6. **Изграждане план и дейности за план за иновационни политики - Приложение.**
7. **Изграждане план и дейности по изработване и прилагане на програмна система - Приложение**
8. **Изграждане план и дейности свързани с Повишаване качеството и ефективността на учебно - възпитателния процес и техниките на преподаване- План - Приложение**
9. **Изграждане план и дейности свързани с осигуряване на извънкласни инициативи и мероприятия за стимулиране на детската активност, защита на обучаемите и здравен статус и работа с обучаеми със СОП- План - Приложение**
10. **Изграждане план и дейности свързани с Осигуряване на условия за развитие на способностите, интересите, в зависимост от интересите и потребностите на детето, гражданско обучение и възпитание на подрастващите чрез качествено, съвременно и модерно образование Дейности за разширяване на възможностите (заложи в НП-01 Наръчник по приобщаващо образование), на Образователната институция, да се превърне в център на образователна, културна и социална дейност, който осъществява многостранни инициативи в партньорство в външни звена и родителска общност- Приложение**
11. **Изграждане план и дейности по направление лидерство, семейство, възпитание, агресия - Приложение**
12. **Изграждане план и дейности свързани с !Повишаване имиджа на, професията „учител“, имидж на Образователната институция и популяризация на учебното заведение. Изграждане на партньорски взаимоотношения и създаване на комуникационна политика със заинтересовани страни и местна общност - Приложение**
13. **За успешното реализиране на дейностите, обезпечавачи успешното реализиране на стратегията, се изгражда Комисия за контрол на качеството в образователния процес (работна група) Целите, отговорностите и правилника за дейността на комисията като процедури са описани в Приложение.**

Дейностите в образователната институция се описват в Годишен план за дейността на образователната институция – Приложение и в Правилник на дейността – Приложение.

XI. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛИНИЯ В ДЕЙНОСТТА

Приоритет 1. Лидерство. Семейство. Възпитание

Формиране на учители лидери чрез система от мерки за осигуряване на кариерно развитие и чрез реализация на гъвкави форми на обучение. Включване на семейството и родителите в процесите на образование и възпитание на обучаемите. Намаляване на прояви на агресия и негативни нагласи. Партньорство между родители, обучаеми и учители. Възпитаване на морални норми, основани на националните и общочовешките ценности -**Приложение**

Приоритет 2. Учене през целия живот

Формиране на умения и нагласи за учене през целия живот. - **Приложение**

Приоритет 3. Изграждане на институционална култура и гражданска активност

Стимулиране развитието на гражданско активни звена (обществен съвет +настоятелство) Осигуряване на среда за развитие на способностите, интересите, гражданско обучение и възпитание на подрастващите чрез качествено, съвременно и модерно образование.

. **Приложение**

Приоритет 4. Партньорство

Ефективно взаимодействие със заинтересовани страни: партньорите - бизнес, неправителствени организации, общинската и държавната администрация и др. За ефективна работа със заинтересовани страни е изграден Обществен съвет. Обществения съвет има свой правилник **Правилник на Обществения съвет към образователната институция** и собствена система за взаимодействие с включените в него структури, като в плана за работа на съвета се залага 2 пъти в годината да се дава обратна връзка към образователната институция, под формата на попълване на **Въпросник "Обществен съвет"** - **Приложение**

Приоритет 5. Повишаване на качеството и ефективността на образователния процес - Приложение

За Повишаване качеството и ефективността на образователния процес е приложен **Списък Образец**, съдържащ структурата и организацията на образователната институция са въведени **Правилник за вътрешния трудов ред, Етичен кодекс, План за квалификационна дейност**, **План – материално - техническа база и условия за реализация на образователно - възпитателния процес**. За повишаване ефективността на образователния процес се изгражда ; **План за грамотност; План за намаляване на преждевременно напусналите от образователна среда, с разработен План за съвместни действия на МВР и МОН с разработени дейности по изпълнение. Изготвен План по БДП (безопасност на движението по пътищата) и Сформирана Комисия по БДП, с разработен План на работа на комисията по БДП с разработен Годишен план за разпределение по БДП**

Приоритет 6. Развитие на двигателна и спортна култура за повишаване на здравния статус на обучаемите (система за здравно развитие). Изграждане на условия за повишаване на физическата активност и укрепване на здравето на обучаемите. Изграждане на двигателна култура.

Приложение

Приоритет 7. Усъвършенстване системата за квалификация и перманентно обучение - Приложение

Приоритет 8. Удовлетворяване на специфичните образователни потребности на обучаемите и нарастващата възискателност на родителите. Подобряване на работата с обучаеми с емоционални и интелектуални затруднения и специални образователни потребности е изграден **НП-01 Наръчник по Приобщаващо образование** За повишаване качеството при работа с рискови и уязвими групи в - **Приложение** е разработена **Програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на обучаеми от уязвими групи и Приложение 52 Индивидуални планове и програми за развитие на обучаеми със СОП.** За изграждане на адекватна политика по отношение на приобщаващото образование е създадена Комисия по приобщаващо образование **Комисия (Координатор) по приобщаващо образование – Приложение 44.**, с разработени **Правила екип за работа на екип на личностно развитие.** За гарантиране на гъвкавост в образователния процес, при настъпили промени в необходимостите на обучаемите, учител регистрира нужди от реструктуриране на материал в **Карта за корекция на разпределение и реструктуриране на материал**, изготвена от ръководител на класа (групата) и Координационния съвет на Комисията по приобщаващо образование, след което се предоставя на родител за подпис.

Приоритет 9. Осигуряване на безопасност, стабилност, ред и защита на обучаеми и учители в образователната институция - Приложение

За осигуряване на безопасност, стабилност, ред и защита на обучаеми и учители в образователната институция са разработени Механизъм за работа с обучаеми в риск от отпадане от образователна среда. Обхващане и приобщаване., Механизъм за противодействие на тормоза; План за работа на комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; **Програма за превенция на ранно напускане на образователна среда;** ; **Бедствия, аварии и катастрофи, План за осигуряване на безопасни и здравословни условия на обучение, възпитание и труд, План за работа при зимни условия, План за достъп до образователната институция и режим на достъп на външни лица, План за противопожарна безопасност, ХАССП**

Приоритет 10. Имиджова, е-политика, работа с медии и външни звена изграждащи имидж на Образователната институция. Партньорство.

Изграждане на **Комуникационна политика.** Оптимизиране на възможностите **ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ** да се превърне в център на образователна, културна и социална дейност, който осъществява многостранни инициативи - **Приложение**

Приоритет 11 Стабилизиране на Образователната институция при кризи/темпове, етапи. - Приложение

Приоритет 12 Изграждане на социални, граждански и интеркултурни ценности, здраве и устойчива околна среда - Приложение

За изграждане на социални, граждански и интеркултурни ценности, здраве и устойчива околна среда са изготвени Програма за екологично образование; Програма за гражданско образование; Програма за интеркултурно образование; Програма за здравно образование **като в допълнение е разработен План за работа на учител като класен ръководител (ръководител група),** който допълва всички заложи в нормативната база изисквания за развитие на умения и ценности в обучаемият. Изготвя се **План за интеграция на децата от етнически малцинства**

Дейностите по приоритетни направления в образователната институция се описват в **Годишен план за дейността образователната институция – Приложение.**

XII. ФИНАНСОВО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ. ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА

Финансовата политика на Образователната институция представлява система от цели, принципи на управление и правила по отношение на бюджета, бюджетния процес и финансовите взаимоотношения с ПРБК, други организации, институции и лица.

При системата на делегиран бюджет, на пръв поглед директорът има възможност да дефинира проблемите, да планира разходите и да следи за тяхното изпълнение, като отчита приоритетите на дейността и развитието на Образователната институция. Това не означава, че финансовите възможности на делегирания бюджет са достатъчни за обезпечаване на всички финансови необходиминости и дейности на Образователната институция. Ето защо директорът е длъжен да се съобразява с пределите на определения за всяка една финансова година, като търси оптималната му реализация, съобразно определените в настоящата стратегия приоритети.

Целите на Образователната институция включват заложените стратегически цели в Стратегията за развитие на образователната институция и оперативните цели, определени в **Годишен план за дейността и Стратегията за развитие** на образователна институция за периода .

Основна цел на финансовата политика на Образователната институция е поддържане на финансово състояние, гарантиращо постигане на заложените цели в съответствие със законните правомощия и управленската отговорност на директора.

Чрез прилаганата финансова политика директорът на образователната институция осигурява ефективното бюджетиране и финансово управление чрез:

1. Разбиране на целите, организацията и финансирането, основните процеси протичащи в образователната институция;
2. Свързване на дългосрочното виждане за образователната институция, с конкретните цели и приоритети и осъществяване на многогодишно бюджетно планиране и подходящи решения за разпределение на средствата в подкрепа на тази визия;
3. Познаването на механизмите за управление на бюджета за постигането на основната цел на образователната институция;
4. Постигане на единоействие и ефективна съвместна работа с работещите в образователната институция ;
5. Търсене и отчитане на външни за образователната институция, мнения и оценки за нейните функции, цели и задачи и за възможните пътища за по-доброто изпълнение на задачите при запазване на независимостта и финансирането;
6. Отчитане на външното влияние и приспособяването към околната среда;
7. Събиране и анализиране на надеждни данни за бюджетното планиране, програми, одит, преглед на изпълнението на поставените цели и бюджетни искания за решения за преразпределение на средствата;
8. Използване на подходящи бюджетни инструменти и техники като средство за събиране на надеждна финансова обезпеченост ;
9. Водене на успешни преговори, постигане на консенсус, добра работа в екип и поддържане на отговорност и партньорство на базата на резултатите;

10. Използване на съвременни информационни и комуникационни технологии и привличане на квалифицирани специалисти;

11. Ефективен управленски контрол и отчетност на използването на държавните средства;

12. Своевременен отговор на промени в потребностите на заинтересовани страни по отношение на предоставяните услуги;

13. Поддържане на стабилно финансово състояние, осигуряващо баланс между приходите и разходите.

Съгласно Закона за държавния бюджет на Република България /ЗДБРБ/ от 2008 г. Образователната институция, премина на Делегиран бюджет. С въвеждането на делегирания бюджет съществено се промениха и правомощията и отговорностите на директора и счетоводителя на Образователната институция.

Директорът на образователната институция има право:

1. На второстепенен разпоредител с бюджетни кредити;

2. Да извършва компенсирани промени по плана на приходите и разходите, в т.ч. и по дейности, като уведомява първостепенния разпоредител с бюджетни кредити за това;

3. Да се разпорежда със средствата на образователната институция;

4. Да определя индивидуалните възнаграждения, преподавателската натовареност и броя на учащите, определени в подзаконовите нормативни актове;

5. Самостоятелно да определя числеността на персонала, обезпечавайки прилагането на план за работа и съобразно с утвърдения бюджет на Образователната институция.

Като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити и самостоятелна банкова сметка, на Образователната институция се определя бюджет от първостепенния разпоредител с бюджетни кредити, за който Образователната институция води самостоятелна счетоводна отчетност. Самостоятелността на Образователната институция се изразява като възможност да разпределя годишния си бюджет, с рамка, определена от общинската комисия за разпределяне на бюджетните средства по „справедлива формула“, да се разпорежда с предоставените му средства, да решава как да ги използва, да провежда процедури по ЗОП и наредбата за малките обществени поръчки, да планира и разпределя собствените си приходи, да организира търгове за отдаване на имущество под наем, да извършва ремонти, да провежда мероприятия за повишаване на квалификацията на служителите, да сключва договори с външни изпълнители и други.

Делегирането е свързано с разширяване свободата на директора за вземане на решения при управлението и контрола на финансите на образователната институция.

Първостепенният разпоредител с бюджетни кредити предоставят на образователната институция средствата по единни разходни стандарти, разпределени по формули, в срок до 7 работни дни от получаването им от централния бюджет. Финансирането по формула е механизъм за определяне на „справедлив“ дял бюджетна субсидия за Образователната институция на базата на „обективни“ показатели, изразяващи обема на дейността ѝ. Системата на делегираны бюджети изключва предоставянето на субсидия въз основа на месечни заявки, чието изпълнение да зависи от решението на ПРБК.

Заедно с правомощията за директора на Образователната институция възникват и изисквания за придобиване на мениджърски, управленски, организационни и най-вече финансови познания и опит.

За ефективното планиране и икономичното изразходване на бюджетните средства важна роля играе контролът по тяхното управление. За целта са изготвени **Вътрешни правила за работна заплата**, въведена **Книга за отчитане на извънреден труд**. Той се извършва

непосредствено при вземане на решения за разпределението, изплащането и отчитането на разходите, както и чрез създаване, въвеждане и функциониране на адекватна СФУК в Образователната институция. Директорът на Образователната институция засилва ролята и разширява обхватът на вътрешния контрол, който става важен елемент на бюджетния процес. Елементи на контрола са заложили както в процеса на съставяне на бюджета, така и на следващите фази – изпълнение и отчитане.

В Образователната институция е въведена система **СФУК** и е въведена на процедура за съставяне, утвърждаване, изпълнение, изменение и отчитане на бюджета. СФУК в Образователната институция се актуализира ежегодно, а при промяна на нормативни документи – в кратки срокове след обнародване на промените. Финансовото обезпечаване на Образователната институция е в пряка връзка с постигане на най-високо качество на обучението. За измерване постиженията на труда на педагогическите специалисти е изградена система за диференцирано заплащане **Диференцирано заплащане**. Финансовото обезпечаване на Образователната институция има много аспекти, свързани с осигуряване на образователния процес, стопанската издръжка и др. Финансовото обезпечаване на Образователната институция се постига с

-Делегирани средства

-Разработване и реализиране на проекти

-Целеви средства от Министерство на образованието по различни програми.

-Дарения от спонсори

-Собствени средства за осъществяване на вътрешни текущи ремонти и естетизиране на помещения

Значителна част от бюджетните разходи представляват трудовите разходи, в които, освен месечни трудови възнаграждения влизат и осигуровките, платени годишни отпуски, СБКО, допълнителни трудови възнаграждение, в т. ч. лекторски часове, за оценка на годишните резултати от дейността на педагогическия персонал и др.

Към стопанските разходи са издръжката на Образователната институция, плащаният за отопление, ел. енергия, вода, материали за поддръжка, сключени договори за обслужване техниката в Образователната институция, ремонти, застраховка на сградата и имуществото, командировки, разходи за закупуване на учебници, помагала, книги, абонамент, квалификации на персонала и др. Изградена е система за отчетност и информираност по отношение на финансовите операции по периоди в **Информация за изпълнение на делегирания бюджет Приложение**

XIII. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ:

- Изградена система по управление на качеството в Образователната институция
- Налична е цялата документация, заложила в нормативната и управленската база на образователната институция.
- Проведени дейности по приоритетни направления, заложили в годишния план
- Увеличение на неформалните срещи за обмяна на професионална информация;
- Увеличение на броя взаимно посетени образователни урочни единици;
- Повишаване на резултатите по покриване на ДОС в края на учебната година
- Брой дейности, инициирани и организирани от родители и учители;
- Брой дейности, организирани съвместно със заинтересовани лица;
- Създадени системи за награждаване на позитивно поведение и намаляване броя на сигнали от родители и външни звена ;
- Брой наградени учители и обучаеми;

- Брой проведени спортни мероприятия и активности;
- Брой реализирани образователни проекти;
- Брой реализирани проекти с външни звена;
- Брой представени образователни проекти пред родители и общност;
- Брой посетени квалификационни курсове и представени пред общността добри практики;

- Брой дейности, отчети за работа на психолог и ресурсен екип с обучаеми със СОП, работа с обучаеми с интелектуални затруднения, уязвими групи и агресивни звена. Осигурени допълнителни образователни възможности за обучаеми със слаби резултати, обучаеми в риск, обучаеми със СОП, изявени обучаеми, консултации, допълнителна работа и др. Работа с контингент обучаеми от уязвими социални групи – от социално слаби семейства, с нисък образователен статус, от етнически малцинства и др. Дейности по превенция и ограничаване на отпадането.

- Осигурена безопасна и благоприятна образователна среда – разработена и внедрена система за превенция на насилието и агресията сред обучаемите, която е известна и на родителите, разработени и се прилагат разнообразни програми, насочени към намаляване на установени негативни поведенчески прояви сред обучаемите.

- Създаден е механизъм за управление на риск, кризи и промени.

- Създадена и се следва разработена в зависимост от заинтересовани лица в образователния процес комуникационна политика и канали за събиране на обратни връзки от заинтересовани звена.

- Създадена оптимална организационна структура за управление и организационни компетентности на отделните нива (постоянни и временни комисии, Екип за мотивация и подкрепа на личностното развитие на детето, Обществен съвет, Училищно настоятелство, родителски съвети,

- Публикувани материали в интернет и средствата за масова информация – със структуриран анализ свободна форма и Протокол за отнесеност по типове дейности и цели, заложи в стратегическа рамка и ЗПУО с прилежащи ДОС

- Създаден е механизъм за вътрешна оценка на дейността на Образователната институция (самооценка), като получените оценки се използват в процеса на стратегическото и оперативно планиране. (+диференцирано заплащане)

- Създаден е механизъм за вътрешна оценка на дейността на образователната институция - самооценка, като получените оценки се използват в процеса на стратегическото и оперативно планиране. (Годишен план, План за контролната дейност, План за Педагогическите съвети и др.)

- Осъществен ефективен контрол:

1) **Планът за контролната дейност на директора** на Образователната институция е изготвен на база направен задълбочен анализ, установени дефицити и приоритети от предходната година и съдържа цели, задачи, видове контрол, обект и предмет на контрола, средства и методи, периодичност, инструментариум

2) При реализиране на контролната дейност се използват различни методи и средства за установяване на реалното състояние на **наблюдаваните процеси**, изготвя се задълбочен анализ на получените резултати, обобщения и изводи; при необходимост са давани препоръки за регулиране на процеса, за оптимизиране на качествените и количествените характеристики на дейността, осъществява се последващ контрол.(Протоколи от контролна дейност);

3) **Осигурено е съответствие между планирания и реализирания контрол**, като се спазват принципите на всеобхватност, системност, ефективност, превантивност, ориентиране към резултатите – мониторинг върху крайните резултати от дейността и др.

- Изградена система за квалификационна дейност по ДОС

- Изградена система за анализ на резултати от учебно възпитателния процес (всяка година и резюме за 4-годишен период до края на периода на стратегията
- Брой дейности за изграждане и поддържане на безопасна среда.
- Участие на обучаеми в различни инициативи в полза на обществото и изграждане на гражданско съзнание;
- Участия на обучаемите в съвместни инициативи без оглед на раса, пол, етническа принадлежност и личностни различия.
- Участие на родителите в институционалния живот – брой и повишаване степента на ангажираност;
- Изработени и действащи Правила за поведение на учителя;
- Изработен и действащ Етичен кодекс;
- Създадена и действаща Комисия за контрол на качеството в образователния процес;
- Брой проведени ситуации в извънинституционална среда;
- Увеличаване броя на положителните обратни връзки от родители с цел повишаване имиджа на Образователната институция пред местната общност;
- Изработени процедури за управление на кризи, промени, работа с рискови звена, процеси, политики на управление, процедура за работа с изоставащи и талантиливи обучаеми;
- Изградена документация в съответствие със системата по управление на качеството
- Изградена система за оценка и самооценка на учители и обучаеми;
- Намаляване броя на агресивни и рискови звена;
- Повишена ефективност на управление на Образователната институция.
- Подобрена материална база и осигурена добра технологична обезпеченост на образователния процес.
- Изградени у обучаемите режим за самоконтрол и организация на времето.
- Осигурена безопасна среда за обучаеми и учители.
- Спазени всички срокове, зададени по дейности и приоритети
- Разпределени отговорности - коректно, реализуемо, разполагащи с контролен орган, налагащ коригиращи действия по дейности и приоритети

XIV. УПРАВЛЕНИЕ

За поддържане на системата се изграждат и поддържат :

1. План за управление на процесите - Приложение

Планове на процеси, правила, отговорности и политики според ДОС, Типови бланки, протоколи, контролни карти др. описани, както следва:

План процес „Работно и представително облекло“

План –процес „Ремонтни дейности“

План – процес – „Обществен съвет“

План на Педагогическите съвети

План процес по назначаване на персонал,

План - процес по прием в образователна институция

План-процес „Екскурзии.“

План за участие в организирани дейности извън образователната институция

План – процес „Механизъм за работа с родители“

План-процес „Квалификационна дейност“

План – процес „Учебници и учебни помагала“

План – процес „Съвместна дейност“ (ДГ – НУ- ОУ- СУ-Т-БИЗНЕС)

План-процес "Противодействие на тормоза. Жалби и сигнали"

План за противопожарна безопасност

ХАССП

Педагогическо взаимодействие. Програма за целодневна организация

2. **План за управление на ресурси (финансови, материални и човешки) - Приложение и Приложение**
3. **Управление на риск –, включващ: Наръчник по управление на риска, с приложена стратегия, Оценка на рискови фактори и др.**
4. **План за управление на кризите** Видове кризи. Реакция при криза. План за работа при криза. Отговорности. Канали за комуникация с потърпевшите. Последващи действия и план, включващи стабилизация в нормална работна среда
5. **План за управление на промяната** Създаване на нормативна уредба, анализира се ниво на допустимост на промяна, прилага се поетапно до ниво усвояемост, изграждат се поетапни процеси преплетени с процес на задържане и приемане на промяната., създаване на инструменти за осъществяване на промяната, следи се процеса от началото до края с мониторинг на всички нива от процеса, създава се политика на поетапно въвеждане на иновации и иновативни политики. Създаване на условия за гъвкавост и надграждане на стратегия с цел подобряване на работния процес, внедряване на нови технологии и придобиване на нови компетентности. Промени могат да бъдат извършвани в системи, политики, в организационни схеми, в човешкото поведение и дейности. С динамиката на пазара, бързо развиващите се техника и технологии, управлението на промяната се налага като важен елемент на стратегическото управление.
6. **План за иновационни политики - Приложение**
7. **Програмна система - Приложение**
8. **Повишаване качеството и ефективността на учебно - възпитателния процес и техниките на преподаване - Приложение**

Анализ и диагностика на системата, избор на инструмент и материали, подготовка на педагогически кадри, внедряване в системата на база приложение за промени, анализ на системата, коригиращи действия и отчитане на резултати и подготовка за въвеждане на нови модели и методики.

Осигуряване на извънкласни инициативи и мероприятия за стимулиране на активност в обучаемите, защита на обучаемите и здравен статус и работа с обучаемите със СОП
Процедура за заявка и обезпечаване на извънкласни дейности (по ДОС)

Осигуряване на условия за развитие на способностите, интересите гражданско обучение и възпитание на подрастващите чрез качествено, съвременно и модерно образование
Дейности за разширяване на възможностите Образователната институция, да се превърне в център на образователна, културна и социална дейност, който осъществява многостранни инициативи в партньорство в външни звена и родителска общност
Процедура за заявка и обезпечаване (по ДОС за гражданско образование)

9. **Имиджова /комуникационна политика - Приложение**

Работи се за повишаване имиджа на професията „учител“, имидж на Образователната институция и популяризация на учебното заведение. Комуникационна политика. Стратегия за изграждане на лична имиджова политика и рекламна стратегия, е-политика, работа с медии и външни звена изграждащи имидж на Образователната институция. Оптимизиране на възможностите Образователната институция да се превърне в център на образователна, културна и социална дейност, който осъществява многостранни инициативи

Приложение 14 Цели, отговорности и правила за дейността на **Комисия за контрол на качеството в образователния процес (работна група)** като процедури.

Приложение 15 към Приоритет. Лидерство. Семейство. Възпитание. Дейности по направление лидерство, семейство, възпитание, агресия Описание

Цели:

- Формиране на учители лидери чрез система от мерки за осигуряване на кариерно развитие и чрез реализация на гъвкави форми на обучение
- Проучване и участие в квалификационни форми за използване на интердисциплинарен и проблемен подходи и прилагане на проектно-базираното обучение;
- Организиране на вътрешно-квалификационна дейност;
- Определяне на ментори за нуждаещи се учители;
- Изготвяне на план-график и правила за взаимно посещение на урочни единици;
- Изработване на правила за позитивно отношение в екипа;
- Изработване на система на стимулиране;
- Провеждане на тим билдинги за учители;
- Интерактивни родителски срещи;
- Съвместни неформални дейности на учители, родители и обучаеми;
- Създаване на образователна среда, подпомагаща развитието на лидерските умения у обучаемите;
- Включване на семейството и родителите в процесите на образование и възпитание на обучаемите.
- Изграждане на информационен кът на семейството - информационни табла, място за консултиране, диалог, анкети, допитвания, обмен на идеи;
- Утвърждаване на Родителски активи и Обществения съвет, като действителен партньор на Образователната институция форма на гражданско участие;
- Развитие на модерна медийна политика, която да информира родителската общност и широката общественост, да отправя ясни послания и така да осигурява обществена подкрепа за образователната институция;
- Организиране на Дни на отворените врати за родителите;
- Включване на родители доброволци в различни дейности, инициативи и празници на образователната институция;
- Успоредно предаване на знания на обучаемите и на родителите за здравословното хранене и здравословния начин на живот;
- Инициране на часове за работа с родители под формата на „Училище за родители“.
- Възпитаване на морални норми, основани на националните и общочовешките ценности;

- Разширяване на връзките с културните институции в града с цел гражданско възпитание на обучаемите;
- Дейностите по превенция и противодействие на асоциалното поведение и противообществените прояви на обучаемите да се насочат към организиране на общи дейности с участието на родители, учители и обучаеми – празници, творчески изяви и спортни състезания, поощрявани с награди;
- Повишаване степента на информираност на самите обучаеми, които да умеят да разпознават опасностите, начините да се предпазват, къде и как да потърсят помощ при преживяно насилие;
- Съвместни дейности за приобщаване;
- Отбелязване на тържествени събития от националния и православния календар;
- Организиране на пленери по изобразително изкуство и тематични изложби;
- Развитие на умения свързани с емоционалното израстване на обучаемите и участие в благотворителни кампании.

Приложение 16 към Приоритет 2 - Учене през целия живот
Формиране на умения и нагласи за учене през целия живот

- Използване на инструменти и платформи за електронно обучение за включване в учене на различни групи участници в образователния процес
- Включване към мрежи от доставчици на образование и обучение с цел популяризиране на нови методи за организация на ученето (образователни ресурси със свободен достъп)
- Въвеждане на система за самооценяване с цел измерване на качеството на образованието и редовен мониторинг за изпълнението на стратегията
- Осъществяване на кариерно ориентиране и осигуряване на условия за формиране и развитие на умения свързани с емоционалното и социално израстване на обучаемите (водещо до кариерно развитие)
- Подкрепа на обучаеми със специални образователни потребности и с девиантно поведение за продължаване на образованието или обучението
- Осъществяване на ежегодна приемственост между училище и образователната институция

Приложение 17 към Приоритет 3. Изграждане на институционална култура и гражданска активност

- Четене и дискутиране на Правилника на Образователната институция (част за права и задължения)
- Създаване на обща култура на основата на националните и общочовешки ценности

Приложение 18 към Приоритет 4. Партньорство

За ефективно взаимодействие със заинтересовани страни : партньори - бизнес, неправителствени организации, общинската, държавната администрация и др. се изгражда заинтересовани външни звена взаимодействие списък заинтересовани звена и взаимодействие с тях.

- Планиране разширяване на връзките с културните институции в града за формиране на гражданско възпитание у обучаемите. Организиране на съвместни инициативи с местни НПО и спортните клубове и др;

- Оказване на съдействие при реализация на творческо-образователни инициативи, организирани от неправителствени организации (БЧК и др.);
- Активно участие на родителите в Обществения съвет, Училищното настоятелство, Родителските активи в групите;
- Оказване на съдействие от представители на местния бизнес върху основата на договорни отношения;

Приложение 19 към Приоритет 5. Повишаване на качеството и ефективността на образователния процес

(система за оценка и самооценка на персонал по ЗПУО). Критерии за оценка и самооценка - типови модели ДОС за оценка диференцирано заплащане-индивидуални карти/

Приложение 20 към Приоритет 6. Развитие на двигателна и спортна култура за повишаване на здравния статус на обучаемите (система за здравно развитие). Изграждане на условия за повишаване на физическата активност и укрепване на здравето на обучаемите. Изграждане на двигателна култура. С включена описателна част как ще развием двигателната култура, техники за приобщаване на обучаеми със СОП

Приложение 21 към Приоритет 7 Усъвършенстване системата за квалификация и перманентно обучение. Планове за квалификация (изисквания по ДОС)-отчети, протоколи, сертификати и т.н.

Приложение 22 към Приоритет 8 Удовлетворяване на специфичните образователни потребности на обучаемите и нарастващата взискателност на родителите.

Процедури за работа с талантиливи обучаеми. Процедурни за работата с обучаеми с емоционални и интелектуални затруднения и специални образователни потребности. Планове за работа с обучаеми със СОП (по ДОС)

Приложение 23 към Приоритет 9 Осигуряване на безопасност, стабилност, ред и защита на обучаемите и учителите в детското заведение
Правилник ЗБУТ, БАК и др.

Приложение 26 – СФУК Финансиране и финансова обезпеченост по ДОС.

При разходване на бюджетните средства се спазват актуалните нормативни документи в областта на финансовото управление и контрол. В образователната институция са изградени система за вътрешно финансово управление и контрол, счетоводство и отчетност на финансовите средства, текущ, месечен, тримесечен и годишен мониторинг.

За реализирането на тази стратегия се разработват и приемат допълнителни програми, планове, правилници, типови бланки и др. типови документи, отнасящи се до конкретните й части. Всяка година се разработва годишен план за дейността на образователната институция с конкретни процедури, указани срокове и отговорници. Коригиращите действия са под контрола на Директора на образователната институция и педагогическият съвет.

Настоящата стратегия е в сила от 15.09.2016 г.

